

De middeleeuwen

Gebruik bron 2.

Stel: je doet onderzoek naar de strijd om Antiochië tijdens de Eerste Kruistocht. Je hebt twee onderzoeksgebieden:

- 1 Het verloop van de strijd om Antiochië.
- 2 De legitimatie voor de strijd tegen de Turken.

4p 4 Leg uit dat de bron:

- minder bruikbare informatie bevat voor je eerste onderzoeksgebied en
- meer bruikbare informatie bevat voor je tweede onderzoeksgebied.

Gebruik bron 3.

Je concludeert dat het stadsrecht van Beverwijk past bij ontwikkelingen in de late middeleeuwen.

4p 5 Ondersteun deze conclusie door uit te leggen:

- met artikel 4 welk kenmerkend aspect uit de late middeleeuwen je met het stadsrecht kunt illustreren, en
- met artikel 5 op welke wijze het stadsrecht de relatie versterkt tussen Beverwijk en het verzorgingsgebied van de stad.

In Harderwijk werd in een bouwput een middeleeuws 'paardgewichtje' gevonden. Dit gewichtje, in de vorm van een paard, werd gebruikt voor het wegen van zilveren en gouden munten. Dit was noodzakelijk, omdat in de middeleeuwen de waarde van de verschillende munten werd bepaald aan de hand van hun gewicht in edelmetaal.

2p 6 Verklaar dat het gebruik van dit gewichtje in Harderwijk:

- mede voortkwam uit het Harderwijker lidmaatschap van de Hanze, en
- door een economische innovatie in de late middeleeuwen steeds minder vóórkam in handelstransacties.

Gebruik bron 4.

Twee conclusies over het boek van Leonardo Bruni:

- 1 Bruni keurt een politieke ontwikkeling uit de late middeleeuwen af.
- 2 Bruni loopt vooruit op een culturele ontwikkeling in de tijd van de renaissance.

4p 7 Leg beide conclusies uit, waarbij je je antwoord telkens ondersteunt met een verschillend kenmerkend aspect.

Let op: je mag een kenmerkend aspect maar één keer gebruiken.

De middeleeuwen

bron 2

In 1098, tijdens de Eerste Kruistocht, veroveren de kruisvaarders de stad Antiochië op de Turken. Vervolgens belegeren de Turken Antiochië drie weken. De Franse priester Petrus Tudebodus nam deel aan de Eerste Kruistocht en schreef in een verslag hierover:

De Turken vielen vervolgens aan en maakten met hun pijlen vele slachtoffers. (...) De tweede Turkse strijdmacht rukte nu ook op en begon onze mannen te omsingelen en te verwonden met projectielen en pijlen. Op dat moment kwam er een enorm leger op witte paarden en met wapperende witte banieren vanuit de bergen gereden. Onze manschappen waren erg verward toen ze dit leger zagen, tot ze beseften dat dit de voorspelde hulp van Christus was (...). De aanvoerders van deze hemelse troepen waren Sint Joris en de heiligen Demetrius en Theodorus. Let wel, wat hier staat is geloofwaardig, want vele christenen hebben dit met hun eigen ogen gezien. (...) De Turken en andere heidenen schreeuwden het uit en onze mannen, onder aanroepen van de Enige en Ware God, gaven hun paarden de sporen richting de vijand. Zo gingen ze in de naam van Jezus Christus en van het Heilige Graf de strijd aan en met Gods hulp verpletterden de christenen de ongelovigen.

bron 3

In 1298 verleent Jan, graaf van Holland en Zeeland, aan de poorters van Beverwijk stadsrechten. Artikel vier en vijf van het stadsrecht luiden:

4: Verder hebben wij na het overleg met ons en onze mannen passend gevonden om toe te staan dat de stad Beverwijk dat recht geniet dat in de tekst van deze oorkonde opgenomen is, namelijk dat als iemand, ongeacht waarvandaan, naar de genoemde stad komt en poorter wil worden, de poorten en de toegangen voor hem open zullen staan, op voorwaarde dat hij ons en onze opvolgers en deze stad trouw zweert.

5: Iedere poorter zal evenwel, als het nodig is, veertig dagen krijgen in de maand juli en augustus om te oogsten, en evenveel dagen in de herfst om te zaaien buiten de grenzen van bovengenoemde stad, op voorwaarde dat hij, nadat de genoemde tijd is verstreken, terugkeert naar de stad om daar verder te verblijven.

bron 4

In 1404 schrijft Leonardo Bruni, een hoge ambtenaar in dienst van de Italiaanse stad Florence, een boek over die stad:

Zoals men gewoonlijk ook doet wanneer men een individueel persoon tot onderwerp heeft, zo willen we de oorsprong van het Florentijnse volk onderzoeken en nagaan van welke voorvaderen de Florentijnen afstammen en wat zij thuis en elders in ieder tijdperk hebben volbracht. (...) Het luisterrijke Florence is als Romeinse kolonie gesticht in de tijd dat de heerschappij van het Romeinse volk op haar hoogtepunt was. (...) De Caesars, Antoniussen, Tiberiussen, en Nero's¹), deze vijanden en vernietigers van de Romeinse Republiek, hadden de vrijheid nog niet teniet gedaan. De vrijheid was nog heilig en ongeschonden (...). Hieruit komt, naar ik meen, het verschijnsel voort dat in deze stad meer dan in andere steden valt te bespeuren: dat de Florentijnen het allermeest hun vrijheid koesteren en tirannen zeer vijandig gezind zijn.

noot 1 Bruni bedoelt Romeinse heersers.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.